

İstanbul Teknik Üniversitesi

Aikido Kulübü

1. Qyu Projesi

Muharrem SAMANLI

DO

Savaş sanatlarının ve hatta birtakım geleneksel sanatların adları sonlarına adeta “soyadı” gibi eklenen “do” kelimesi, aslında bu sanatların bizatihi ruhunu da oluşturmaktadır. Öyle ki “do” ruhuna sahip olmayan dolayısıyla savaş sanatı olarak nitelendirilemeyecek hale gelmiş olan dövüş sporları (teknikleri), hiçbir ruhi gelişimi öngörmemekte hatta insanı özünden daha da çok uzaklaştırmakta, kişiyi gücünün ve egosunun esiri haline getirerek ait olduğu evrenle uyumunu tamamen kaybetmesine neden olmaktadır. Bu bağlamda uzak doğu kökenli savaş sanatlarına kimlik vermiş olan “do” felsefesinin özellikle bu sanatlarla ilgilenen kişiler tarafından çok iyi anlaşılması gerekmektedir.

Kendo, aikido, judo, karate-do, taekwondo ve kyudo (okçuluk); “Budo” yani “savaş sanatları” adı altında toplanan temel “do” disiplinleridir. Zen ve Budo ustası Taisen Deshimaru’nun da önemle altını çizdiği gibi budo dışında, çay töreni yani “*chado*”, çiçek düzenleme sanatı (ikebana) “*kado*”, yazı sanatı (kaligrafi) “*shodo*” gibi geleneksel ve soylu sanatlar da orijinal isimlerinden anlaşılacağı gibi “do” öğretisini benimsemiş sanatlardır. (Deshimaru, T. *Savaş Sanatlarında Zen Yolu*) Bu çeşitlenme bile “do” felsefesinin insan hayatıyla ne denli iç içe olduğunun güçlü bir göstergesidir.

Do felsefesinin gelişimini inceleyecek olursak çıkış noktasının Budist rahiplerine ve kung-fu savaş sanatına dayandığını görürüz. Şöyle ki :

“Budist rahipler, manastırlarını hırsızlardan ve çeşitli diğer saldırılardan korumak amacıyla bir savaş sanatı ortaya çıkardılar. Hiçbir canlıya zarar vermemek “Buda ” felsefesinin temel taşlarından. Budist rahipler, insanlara gösterdikleri saygının aynısını hayvanlara da gösteriyorlardı. Saygı gösterdikleri bu hayvanların düşmanlarına karşı kendilerini ustalıkla savunmaları “Kung-fu” adını verdikleri bu savaş sanatının ortaya çıkartılmasında ilham kaynağı olmuştur. Kung-fu öyle bir savaş sanatıydı ki, vücudun hassas noktaları hedef alındığından tekniği uygulayan kişinin tek bir darbesi bile öldürücü olabiliyordu. Dolayısıyla böylesi bir savaş sanatının disiplin ve kontrol altında tutulması gerekiyordu. Aksi takdirde önü alınmaz olumsuz sonuçlar ortaya çıkabilirdi. Budist rahipler bu kontrol mekanizmasını oluşturmak adına Buda’nın fiziksel ve ruhsal kontrol yolunu kung-fu’ya uyguladılar. Daha sonra geliştirilen savaş sanatları da bu felsefeyi izleyerek adlarının sonuna “yol” anlamına gelen “do” kelimesini eklediler.” (Yüce, B. *Sporda Ayurveda ve Yoga*)

Zaman içerisinde aikido, judo, karate do gibi savaş sanatlarının geliştirilip yaygınlaştırılmasıyla do felsefesi de salt Budist rahiplerin benimsedikleri bir öğreti olmaktan çıkıp evrensel bir nitelik kazanmıştır. Do öğretisinin ilkeleri yakından incelendiğinde de bu evrensel niteliği özünde taşıdığı açıkça görülebilir. Öyle ki; dünya üzerinde var olan tüm inanç sistemlerinde yer alan “erdemli insan olma” çabası do felsefesinin temelini oluşturmaktadır. Bu bakımdan do öğretisi bir etnik grup, millet ya da dinin aidiyetinde olmayıp evrensel niteliktedir. “Bu gün dünya üzerinde -yaklaşık olarak- kendo çalışan on iki milyon, judo çalışan altı milyon, karate do çalışan beş milyon, aikido çalışan bir milyon ve kyudo (okçuluk) çalışan ikiyüzbin insan bulunmaktadır.” (Deshimaru, T. *Savaş Sanatlarında Zen Yolu*) Bu rakamlar do öğretisinin kazandığı evrensel niteliğin boyutlarını ifade etmesi açısından önemli bir göstergedir.

Yukarıda bahsi geçen, do felsefesini benimseyen geleneksel sanatlardan ve savaş sanatlarından bazıları aşağıda özetlenmiştir.

CHADO: (Çay Töreni):

"Çanoyu" ya da "chado" adı verilen çay töreninin geçmişi 15. yüzyıla kadar gider. Törenin esası, ev sahibinin konuklarına çay hazırlaması gibi gündelik bir ihtiyaca dayanır. Çay ikramı zaman içinde törensel bir nitelik kazanmıştır. Ev sahibi ve konuklar bu törenin ayrıntılı kurallarına büyük bir ciddiyetle uyarlar. Bu kurallar töreni olabildiğince sadeleştirir. Çay töreni başlı başına kurallar bütününden ibaret değildir. Bunun için bahçe düzenlemesinden çay odasının döşenmesine kadar birçok ön hazırlığın özenle önceden yapılmış olması gerekir. Çay törenine hazırlanmak, mimariden seramiğe, bahçecilikten tarihe, dinden güzel yazma sanatına kadar birçok alanda asgari bilgileri öğrenmek anlamına gelmektedir. Bu hazırlıklar çay töreninin mükemmelliği için şarttır. Bahçenin güzellikleri arasından çay odasına geçen konuklar, gördükleri güzellikler ve yaşadıkları sükunetle çay törenine hazırlanmaktadırlar. Çay töreninde ağırlıklı olarak Zen Budizmi'nin etkisi görülür. Tören ilk bakışta can sıkıcı bir oyun, gereksiz kurallar bütünü gibi gelebilir. Ancak amaç çay yapıp içmekten çok, doğaya karışmak, onun içinde kaybolmak, bu yolla ruhu aydınlatmaktır. Doğallığın yanı sıra sükunet, sadelik estetik ve zarafetle örülü bir arınma sürecidir çay töreni... Hareketler son derece yavaştır, bu nedenle çay yapımı için gerekli eylemlerde olabildiğince tasarruflu olup, yapılması gereken hareketleri çok incelikle hesaplayıp, bunu zarafetle gerçekleştirmek gerekmektedir. Sonuçta ortaya çıkan uyum, ölçülülük ve güzellik izleyenlerin ruhunda ve zihinlerde kalıcı izler bırakacaktır. [6]

KADO: (İkebana):

İkebana denilen çiçek düzenleme sanatı da 15. yüzyıldan günümüze kadar uzanan geleneksel sanatlardandır. Japon kültüründe her çiçeğin sembolik bir anlamı vardır. Çiçekler, yeri, göğü, insanı, duyguları simgeleyebilmektedir. Sembollere dayalı kesin kurallar bulunmaktadır. Ne kadar kural olursa olsun, bütün kurallar cennet-dünya-insan üçlemesine dayanır. Bu kuralların oluşturduğu çeşitli ikebana biçimleri ikebana okullarında öğretilmektedir. Bu biçimlerin bazıları oldukça sade, bazılarıysa çok abartılıdır. Ortak noktaları ise hepsinin bir anlam taşımasıdır. Budist tapınaklarındaki dini törenlerde çiçek sunma adeti, ikebananın da doğuşunu sağlamıştır. Bu sunuşlarda çiçekler ve dallar, cennete dönük yerleştirilmiştir. 15. yüzyıla gelindiğinde dikkatler cennetten, cennet misali doğaya çevrilmiş. Doğanın mükemmelliğini yansıtmaya arzusu ikebana da göstermiş kendini... Bu tarza "rikka" (dik duran çiçekler) denmektedir. Yine Budist inanca göre, evrenin simgesi olan Suneru dağı ana temadır. Çiçeklerin sembolizması ise dağın tasviri ihtiyacına cevap vermektedir: Çam dalları kayaları ve taşları, beyaz krizantemler ırmak ve dereleri sembolize etmiştir. Sembolik değerleriyle rikka kendisini geliştirmiş ve 17. yüzyıla gelindiğinde, bir akım olarak kendini tamamen kabul ettirmiştir. Rikka günümüz ikebana sanatının klasik okulunu oluşturmakla birlikte günümüzde çok az uygulanmaktadır. İkebananın bir başka gelişme mecrası ise doğal (natüralist) okul olmuştur. 15. yüzyılda (Muramoçi dönemi) yapılan küçük evlerde bir iç kısım (tokonoma) bulunurdu. Bu bölüm sanat eserleri ve çiçek düzenlemelerine ayrılmıştı. Çiçek düzenlemenin halk arasında yaygınlaşması, kolaylık ve ucuzluk gereğinin bir sonucu olarak, sadeleşmeyi de beraberinde getirmiştir. 16. yüzyılın sonlarında çay törenlerine de çiçek düzenleme sanatı girdi. "Nageire" adı verilen bu tarzda, sadelik ve doğallık esastır. Malzeme kısıtlaması olmamasına rağmen, süslemeye gidilmemiş, çiçekler vazolara olduğu gibi bırakılmıştır. 19. yüzyılın sonlarında Japonya'daki modernleşme hareketi kendisine

ikebanada da gösterdi. "Moribana" (kümelenmiş çiçekler) adı verilen bu tarzda, Batılılaşma ile birlikte ülkeye giren yeni çiçekler de görülmektedir. [6]

SHODO (Kaligrafi):

Japonya'da olduğu kadar Çin'de de çok eski ve soylu bir sanat olan kaligrafi ile kılıç kullanma sanatının birbirlerine çok benzediği söylenir. Bu bağlamda Samurayların ya da günümüzdeki "Iado" , "Kendo" ustalarının pek çoğunun aynı zamanda şair ya da "shodo" sanatçısı olmaları tesadüf değildir.

Teknik olarak ifade etmek gerekirse: Kaligrafinin önemli özellikleri, fırçayla aktarılan Ki'den oluşan enerjinin, mürekkeple kâğıdın beyazı, dolu ve boş bölgeler, kâğıda dökülüp göze görünür hale gelenlerle sanatçının göstermeden ifade edebildikleri arasında kurduğu ilişkilerdir. Bu teknik seviyeye varabilmek için on yıl bile yetmez.

Büyük yazı ustalarından olan Su Shi'ye göre "Eser olabilecek bir çalışmanın kendi ruhu, nefesi, iskeleti, eti ve kanı olmalıdır. Bunlardan biri eksikse yazı varolamaz."

Bu beş vazgeçilmez öğeyi kısaca açıklamak gerekirse:

Ruh: Her yazı eseri sanatçısının ruhsal durumunu ve akıl süreçlerini ifade etmelidir. Bu aşama yazı sanatının en önemli noktalarından biridir.

Nefes: Sanatçı duygularını, düşüncelerini, enerjisini, tek kelimeyle ifade etmek gerekirse duyarlılığını fırçasıyla kâğıda aktarır. Bunu yaparken, bazen dolgun ve canlı, bazen de ince ve kuru çizgileri kullanır. Bu değişik çizgiler gereken yerde kullanıldıklarında eserde bir denge içinde buluşurlar.

İskelet: Uyumlu bir şekilde birbiriyle buluşan çizgilerin sınırladığı yüzey ya da harfin kapladığı alandır.

Et: Duyarlılık derecesi ve ruh haline göre yazı ustası, fırçasındaki mürekkebi kâğıda aktarmada çeşitli teknikler kullanır. Fırçanın kâğıda uyguladığı basınç, fırçanın hızı harfe "et" kazandırır.

Kan: Burada kastedilen şey çoğu sudan oluşan mürekkeptir. Mürekkepteki su miktarına göre çizgiler soluk ya da koyu olabilirler. Bu nüanslar yazı sanatçısının ruh halini ifadede kullanılmakla kalmaz, sanatsal olgunluğunu da belli eder.

Yazı sanatında da önemli olan dengedir. Yalnızca yapısal değil, eserin ruhundaki bir dengedir bu. Büyük usta Yu Shinan yazıdaki denge üzerine şunları söylüyor: "Ruh dengeli değilse, yazı eseri de dengeli olamaz. Konsantrasyonunuz tam değilse, harfleriniz sakatlırlar." Bundan ne anlamalıyız? Yazı kâğıda dökülmeden önce, sanatçının zihninde oluşur, düzeltilir, arındırılır. Burada esas çalışan ve ele yön veren iç gözümüzdür. [11]

Bu geleneksel sanatların yanı sıra "do" yolunu benimsemiş savaş sanatlarından bir kaçını şu şekilde özetleyebiliriz:

AIKIDO:

Kelime anlamıyla Aikido uyumlu enerji yolu olarak çevrilebilir. En geniş anlamıyla ise Aikido evrendeki her şeyle uyum içerisinde yaşamın yoludur. Aikido bir savunma sanatından öte, bir "disiplin sanatı" ve "yaşam yolu"dur. Pratik bir "Zen" sanatıdır. Kökleri 2000 yıl öncesindeki samurai'ların öğretilerine dayanır.

Aikido'nun kurucusu O-Sensei Morihei Ueshiba' aikidoyu şöyle tanımlamaktadır:

"aiki" daha önce kullanılmış bir kelime olduğu halde, "ai" hem uyum hem de sevgi anlamına geldiği için, benzersiz budo'ya aikido adını vermeye karar verdim. geçmiş zamanın savaşçıları tarafından kullanılmış bu kelime benimkinden tamamıyla farklı.

aiki bir düşmanla savaşmak ve onu yenmek için kullanılan bir teknik değildir. tüm dünyayı uzlaştırmanın ve insanları bir ailede toplamanın bir yoludur. Aikidonun sırrı evrenin hareketine uyum sağlamak ve kendimizi evrenin kendisine uyarlamaktır. aikidonun sırrına

ermiş bir kişi evreni içinde taşır ve "ben evrenim." diyebilir. ben asla yenilmedim, düşman ne kadar hızlı saldırırsa saldırın. bunun sebebi benim tekniğimin düşmaninkinden daha hızlı olması değil. bu bir hız meselesi değil. dövüşün daha başlamadan bitmiş olması. Bir düşman benimle, evrenin kendisiyle, döğüşmek isterse evrenin uyumunu bozmak zorunda kalır. yani daha benimle döğüşmeyi aklına koyduğu anda yenilmiş olur. Bunda zamanla ilgili bir ölçü yoktur.

Hızlı ya da yavaş, aikidoda direnç yoktur. direnç olmadığı için de her zaman galiptir. Çarpık bir zihni, uyumsuz bir akli olanlar en baştan yenilmiş olurlar. Tekniklerde yarışmak, kazanmak ve kaybetmek, gerçek budo değildir. Gerçek budo'da kaybetmek yoktur. "asla kaybetmemiş" demek "asla dövüşmeyen" demektir.

JUDO:

Kelime anlamı olarak "nazik olmak" ya da "yol vermek" anlamına gelen "ju" ve çeşitli anlamlarını bu çalışmamızda kavramaya çalıştığımız "do" kanjilerinin birleşmesiyle adlandırılan bu savaş sanatının temelleri aslen Ju-Jutsu olarak adlandırılan başka bir savunma sanatına dayanır. Hanedan dönemlerinde Ju-Jutsu okullarda ders olarak görülmeye başlanmıştır. Bu dönemde okullar sanatın kullanımı açısından çeşitli kollara ayrılmışlardır. Kimi okul atmalarda (NageWaza) kimisi yer tekniklerinde (osae-waza, shime-waza, kansetsu-waza) kimiside vuruşlarda (atemi-waza) ustalaşmayı tercih etmiştir. Okulların ortak düşüncesi, kılıç sanatında da olduğu gibi anında topyekün saldırı yapmak ve saldırıları tek hamleyle bertaraf etme yolunu izlemiştir.

Dr. Jigoro Kano modern judonun kurucusu olarak bilinir. Kendisi Judo-Seiryoku Zenyo (fiziksel ve mantıksal olarak maksimum etki) prensibini benimsemiştir. Bu öğretisini Eishoji Tapınağında 1882 tarihinden itibaren öğretmeye başlamıştır. Genel anlamda hanedan zamanı okulların farklılaştığı konuları tek öğreti altında yani Judo başlığında birleştirmiştir. 1964 yılında olimpiyatlara dahil edilmiştir. 4 Mayıs 1938'deki ölümünden sonra öğretisi dünyaca kabul edilmiştir.

Kişisel savunmadan daha çok fiziksel zindeliğe ve zihinsel disipline önem verdi. Judo hareketleri rakibin ağırlığı ve gücünü rakibe karşı kullanma yeteneğine dayanır. Böyle bir yetenek ise kişinin fiziksel olarak kendisinden daha güçlü olan rakibe üstünlük sağlamasına imkan verir. Kurucusu Dr. Jigoro Kano Judo'yu şu şekilde tanımlamıştır:

"Judo hem bedensel hem de ruhsal gücü en etkili biçimde kullanma yoludur. Saldırı ve savunma yöntemlerinde sizi eğiterek hem bedeninizi hem de ruhunuzu terbiye eder ve Judo'nun manevi özünün varlığının bir parçası olmasına yardımcı olur. Bu yolla kendinizi olgunlaştırabilir ve dünyaya değer katabilirsiniz. Judo disiplininin nihai amacı budur. "[7,8]

TAEKWONDO:

Mantığın savaş sanatı olarak tabir edilen Taekwon-Do, kelime olarak el ve ayakla yapılan vuruşların ilmi, felsefesi anlamına gelir. Bunu şöyle açıklayabiliriz:

"TAE" kelimesi Kore'de hem ayak hem de ayak altına alıp ezmek, bertaraf etmek manalarında, "KWON" kelimesi, yumruk ve dövüşme, mücadele etme karşı koyma manalarında kullanılır.

Ayak ve kolların vücuda hareketi ve aktivasyonu sağlayan en önemli organlar olduğunu düşünürsek bu iki kelimedenden hareketle taekwondo vücudun fiziksel aktivasyonunu en üst düzeye çıkarmayı amaçlar. Ancak bu iki kelimeye zahiri manada takılıp kalmak Taekwondonun yanlış anlaşılmasına yol açar. Taekwondo geçmişte saldırılara, katliamlara, savaşımlara karşı kendini korumak isteyen halkın savunma mekanizması olarak doğmuştur.

Taekwondonun özü güçlü kuvvetli, saldıran, öldüren ,vuran kıran değil huzur ve barışı tesis etmeye çalışan insan yetiştirmekten ibarettir. Kişi ne kadar esnek, ne kadar güçlü el ve ayak vuruşlarına sahip olursa olsun eğer do kurallarını uygulamıyor ve bu sanatı sadece dövüş sporu olarak görüyorsa Takwondocu sıfatı taşıyamaz. Zira taekwondo bir saldırı değil 20 yüzyılı aşkın bir zamandan beri Kore’de bağımsız olarak geliştirilmiş ve uluslararası çağdaş bir nitelik kazanmış olan savunma sanatıdır. Taekwondonun başlıca özelliği çıplak el ve ayaklarla rakibe karşı geliştirilen savunma tekniklerini içeren bir müsabaka sporu olmasıdır.Taekwondo bedeni üç bölgeye böler:

Olgul:Yüz

Momtong:Gövde

Are:Belden aşağısı. [12]

KARATE-DO:

"Gerçek Karate odur ki, günlük hayat içinde kişinin zihin ve bedenini eğitir, alçakgönüllük ruhu geliştirir ve kritik zamanlarda tam olarak adalete sadık kalınmasını sağlar".

Gichin Funakoshi

Shotokan Karate'nin kurucusu Funakoshi Sensei'nin yukarıdaki sözü Karate –do sanatında da diğer “do” disiplinlerinde olduğu gibi bedeninin yanında ruhun gelişiminin ne denli önemli olduğunu açıkça ifade etmektedir.

İlk olarak “okinawa-te” olarak ortaya çıkmıştır. Japonya'nın Okinawa Adasında yaşayan insanlar bu adayı Çinlilerin işgal etmesi ve kesici ve delici bütün silahların yasaklanması üzerine el ve ayaklarını bu keskin silahlara benzeterek okinawa-te'yi oluşturmuşlardır. Çin'deki Shaolin tapınaklarında yapılan kung fu dan esinlenerek ortaya çıkmıştır. Daha sonra karate-do adını alarak ve 1960'li yılların sonuna doğru büyük usta Gichin Funakoshi tarafından modernize edilmiştir.

Karate-do, Japonca'da "boş" anlamına gelen “kara” ve "el" anlamına gelen “te” kelimelerinden oluşur. Karate kelimesinin tam Türkçe tercümesi "boş el" olarak karşımıza çıkar. Buna karşın buradaki boş'luk kökenleri Uzak Doğu düşüncesinde aranması gereken felsefi bir kavramdır. Karate kelimesinin anlam olarak karşılığının "boş zihin" (empty mind) olduğunu düşünmek daha doğru olur, “do” kelimesinin de eklenmesiyle, Karate-do herhangi bir kendini savunma uygulaması olmasının ötesinde başlı başına bir yaşam biçimidir.

Doğru Karate çalışmasında amaç zihin ve tekniği bir bütün haline getirmeye çalışmaktır. İdmanlarda fiziksel tekniklerin uygulanması, aslında önce zihinde oluşturulan düşüncelerin saf bir ifadesini ortaya çıkartma çabasıdır. Zihinsel konsantrasyonun geliştirilmesiyle fiziksel hareketlerin özü daha iyi anlaşılır. Kişinin uygulamalarının ve tekniğinin gelişmesiyle ruhun ve zihniyetinin geliştirilmesi ve terbiye edilmesi amaçlanır. Örneğin, Karate-do çalışmaları içerisinde zayıf ve kararsız hareketlerin giderilmesi, zihnimizdeki "zayıflık" ve "karasızlığın" giderilmesine katkıda bulunur. Sonuçta bir Karateka'yı (Karate öğrencisi) güçlü yapan salt fiziksel gücü değil vücut ve zihin koordinasyonunu sağlama yeteneğidir. Bu anlamıyla Karate-do bir hayat tarzı halini alır ve kişinin güçlü, sağlıklı ve barışçı bir birey olarak yaşamasını hedefler. [13]

KENDO:

Kılıç yolu anlamına gelmektedir (ken=kılıç - do=yol, felsefe). Japon savaş sanatlarını oluşturan bushido, savaşçının yolu, adli felsefenin altında yer alır. “Bogu” denen bir zırh seti vardır. Bogunun kısımları şöylece özetlenebilir:

men= Kask; suratı koruyan paralel demirler ile boyun ve başın üst ve yan taraflarını koruyan kalın kumaştan oluşmaktadır.

kote= Eldiven; açıkta olan sağ bileğe gelen darbeleri hafifletmek için kullanılır, iki ele de giyilir.

do= Göğüs ve karın kısmını koruyan kalın plastik parça.

tare= Bel ve genital bölge korumasından oluşur.

“*Shinai*” adında bambu kılıç kullanılmaktadır, dört tane birbirinin aynı kesilmiş bambuların birleşiminden oluşmaktadır. Temel olarak genel Japon savaş sanatlarında olduğu gibi dinginlik, sabır ve denge esasları temel alınmıştır.

Etimolojik (kelime kökeni) açıdan “do” sözcüğünü incelediğimizde, daha önce de belirtildiği gibi sözlük anlamı olarak “yol” karşılığına ulaşırız. Peki bu yolun niteliği nedir?

Japonca’da “do”nun iki yönlü anlamı vardır. Biri bir uzaklık, gidilecek bir yol olarak ele alınır ve Türkçe’de “**mesafe**”, İngilizce’de “**road**” olarak ifadesini bulur. Diğer anlamı ise tarz, teknik, öğreti gibi kavramları karşılamakla birlikte Türkçe’de “**yordam**” ve İngilizce’de de “**way**” kelimesi ile karşılığı bulur. (Uzakdoğulu budo ustalarının eserlerinde sıklıkla batılı öğrenciler tarafından do kavramının tam olarak anlaşılmadığını ifade etmelerinden ötürü, anlayabildiğimiz ölçüde kelimenin İngilizce karşılıklarına da çalışmamızda yer vermeyi uygun gördük.) Ancak Budo’da bu kelime her iki anlamı birden karşılar. “Do, hem izlenecek yöntemi hem de özelden bir teknik üzerinde genelde de tüm sanat üzerinde adanacak zamanı vurgulamak için aynı anda kullanılır.”
(Deshimaru, T. *Savaş Sanatlarında Zen Yolu*)

Do kavramının sözlük anlamlarının ötesinde, ancak üzerinde yıllar boyu, düşünülerek keşfedilecek daha pek çok anlam gizlediği açıktır. *Do* felsefi düzlemde, toplum, doğa, vb. içeren evrendeki süreçlerin gerisinde olan, henüz gerçekleşmemiş, ortaya çıkmamış fakat tüm olasılıkları barındıran boşluktur. İçinde su olmayan kabın boşluğu gibi. *Do*, “Yol”u yürürken “Yol”u algılamak, tanımaktır. Bu bağlamda “do” yürüdükçe her adımda açılan bir yoldur aslında. Her “do” yolcusu kendi yolunu açacaktır; sebat ve sabır ile... Zaten gerçek yürüme yol açmadır. [9]

Bununla birlikte “do” kelimesi genel olarak tek başına değil, asıl ifadesini bulduğu bir başka kelime ile birlikte karşımıza çıkar. Bu kelimeler genel olarak budo sanatları ve “bushido”dur. Bushido kelimesi “savaşçının yolu” anlamına gelmektedir ancak kelime derinlemesine incelendiğinde “*bu*” kelimesinin aynı zamanda ‘kılıcı durdurmak, savaşı bırakmak’ anlamına geldiği görülür ki bu durum “do” felsefesinin aikido’da daha çok karşımıza çıkan “tüm evren ile uyum içinde olmak” öğretisiyle tam bir paralellik arz eder.

Tüm evrenle uyum içinde olmanın yanı sıra evreni tamamlayan, ona ruh veren de insandır. Fakat insan zaman içinde bu özelliğini kaybedip Evren’le çatışma içine girer. “*Do*”

yoluna giren insan yeniden kendini keşfetmeye çıkmış bir kâşiftir bir bakıma. Mevlânâ bir Rubâî’inde şöyle der:

“Evren cisim gibidir, maddedir. Onun canının nuru biziz.
Alem gececi, geceyi aydınlatan göklerin parlak ayı da biziz.” [10]

Do, kişisel farkındalık, yaratıcılık ve doğa ile uyum içinde olmakla elde edilen bir gücün yoludur. Belli teknikler aracılığı ile içimizdeki ve tüm evrendeki ilâhi yaşam enerjisi ile uyumlanma yoludur. Asıl amaç mücadele etmek değil, kişinin özüne hakim olarak evrendeki uyuma katılması ve bu sayede dünyaya da huzur getirmesidir. Ayrıca do öğretisi kişiye, sadeliği ve içsel kontrolü, anın farkında olmayı ve ölümle karşılaşıldığında dahi sükûneti kaybetmemeyi öğretir. Zira ölüm insanoglunun her an karşısına çıkabilecek kaçınılmaz bir gerçektir. Bu anlamda do öğretisi insana, ölümle dahi uyum içinde olmayı, anın farkında olmayı, içinde bulunulan zamanı en iyi biçimde kullanmayı ve yapılan iş ne olursa olsun - basit bir temizlik işlemi bile olsa- mükemmel yapmayı öğütler. Do yolcusu için dün ve yarın ikinci plandaki kavramlardır; aslolan ‘şimdi ve burada’dır. Hakkı verilmesi gereken de hayatın bu parçasıdır. Usta Taisen Deshimaru, bu gerçeği şu sözleriyle çarpıcı bir şekilde ifade etmiştir:

“Saçların alev almışçasına her ana odaklanmalı ve kendini ona adanmalısın.”

Do öğretisinin temel ilkelerini aşağıdaki gibi özetleyebiliriz:

ONUR

Gerçek bir “do” yolcusunun onurunun bir tek yargıcı vardır; o da kendisidir. Aldığınız kararlar ve sonuçları, gerçekte kim olduğunuzun yansımasıdır. Kendinizden saklanamazsınız.

SADAKAT

Bir şey” gerçekleştiren ya da "bir şey" söylemiş olan “do” yolcusu o “şeyin” ve beraberindeki tüm sonuçların sahibi ve sorumlusu olduğunu bilir. Bir Samuray ilişkide olduğu kişilere karşı son derece sadıktır; ölümlerinde bile... Sorumlu olduğu kişilerden sonuna kadar sorumludur.

NEZAKET

Bir ‘do’ öğrencisi, düşmanlarına bile nazıktır. Bu belirgin saygı gösterisi olmazsa hayvandan bir farkımız kalmaz. Bir Samuray sadece savaştaki gücünden dolayı saygı görmez, başka insanlara tavrından dolayı da saygı görür. Bir Samuray'ın gerçek gücü, zor dönemlerde ortaya çıkacaktır.

KAHRAMAN CESARETİ

“Harekete geçmekten korkan insan yığınları arasında yükselin. Kabuğuna çekilmiş bir kaplumbağa gibi yaşamak, yaşamak değildir. Bir Samurayda kahraman cesareti olmalı. Bu hayat kesinlikle riskli ve tehlikelidir. Hayatı dolu dolu, eksiksiz, muhteşem yaşa, kahraman cesareti kör değildir. Zeki ve de güçlüdür. “[3]

ŞEFKAT

Bir 'do' yolcusunda aldığı eğitimin sonucunda herkesin iyiliği için kullanılması gereken bir güç gelişir. Şefkâtlidirler. Her fırsatta insanlara yardım ederler. Fırsat çıkmadığında ise bir tane bulabilmek için yollarını uzatırlar. Çünkü amaç saf insan haline geri dönüştür.

DÜRÜSTLÜK ve ADALET

“Herkesle ilişkilerinde kesin bir dürüstlük sergile. Adalete inan, sadece sana yönelik olan adalete değil, içinden gelen adalete de. Gerçek Samuray için dürüstlük ve adaletin gri tonları yoktur. Doğruluktan ayrılmanın boyutu olamaz.” [3]

TAM BİR İÇTENLİK

“Bir samuray hayatının her döneminde tam bir içtenlikle hareket eder; inanmadığı şeyleri söylemez ve yapmaz. Yapılması gerektiğine inandığı bir şeyi yapmasını da yaşadığı sürece hiçbir şey engelleyemez. “Do” yolunu seçmiş biri, ruhunu suyun berraklığına ulaştırmak için yaşar.” [4]

Sonuç olarak kesinlikle anlaşılması ve özümsemesi gerekir ki Do yolu asla kavgadan geçmez, onun yolu zaferin ve yenilginin çok ötesindedir. Kılıcın asıl sırrı, onu kınından hiç çekmemektir. Tüm inanç sistemlerinde bir şekilde yerini almış olan “ölmeden önce ölünüz” fikri 'do' nun da temelini oluşturmuştur. İlk ve en önemli düşmanınız egonuzdur; ancak onu öldürdüğünüzde tüm evrenle uyum içinde olmayı başarabilir ve saf bir insan olarak yaşar ve ölürsünüz.

Kaynaklar

- [1] Savaş Sanatlarında Zen Yolu, *Taisen Deshimaru*
- [2] Sporda Yoga ve Ayurveda, *Başol Yüce*
- [3] www.agatsudojo.com
- [4] www.turkdo.com
- [5] Aikido and the Harmony of Nature, Shihan Mitsugi Saotome
- [6] www.tjv.com
- [7] www.judo.gsgm.gov.tr
- [8] tr.wikipedia.org/wiki/Judo
- [9] Yürüme, *Oruç Aruoba*
- [10] Rubailer, *Mevlânâ Celaleddin Rumî*
- [11] <http://us.geocities.com/kendiroglu/site/08shibo.html>
- [12] www.sakintaekwondo.com
- [13] <http://www.tatemi.com/karate.htm>